

Oradea-Mare, (Nagyvárad) 1923.

Péntek, november 16.

Ötvenharmadik évfolyam, 263. szám.

NAGYVÁRAD

Előfizetési ár: Vidéken egy óra 50 lei.
Nagyváradon: egy óra 40 lei.

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR
Felelős szerkesztő: MARÓI SÁNDOR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Károly herceg
(Szilágyi Dezső)-utca 6.

Nem tesz több lépést az antant az extrónörökös visszatérése miatt

Siresemann szakítani készül a franciákkal — Az extrónörökös nem tárgyal a császár híveivel

Párisi jelentés szerint a nagyköveti értekezlet folytatta az eszmecsere a német extrónörökös visszatéréséről. Határozat azonban nem történt, mert Bradbury angol delegátus kormányától még nem kapott megfelelő utasítást.

Hir szerint Poincaré azon az állásponton van, hogy Angliáé a kezdeményezés joga az alkalmazandó szankciókat illetően, mert Anglia hozta szóba először a nagyköveti értekezleten ezt a kérdést. Ugy tetszik, hogy

Anglia nem szándékszik további lépéseket tenni az extrónörökös visszatérése miatt

és nem hajlandó a szankciók alkalmazására kötelezni magát. Franciaország osztja ezt a felfogást, míg Belgiumnak az a nézete, hogy a szövetségeseknek a nyilvánosság előtt kell állást foglalniuk. Anglia a trónörökös kérdés felvételével Poincarét igen nehéz helyzetbe juttatta. Ha Poincaré letesz a további lépésekről, számolnia kell a francia nacionalisták, Clemenceau híveinek heves támadásával. A Matin arra törekszik, hogy Angliát megnyerje Hamburg és Bréma megszállásának. A legtöbb lap azt a nézetet képviseli, hogy ha a szövetségesek nem tesznek eleget a francia kormány kívánságának,

Franciaország esetleg egyedül is hozzájárul a Németország elleni szankciók alkalmazásához.

London, november 15. A Daily Mail doornai levelezője azt állítja, hogy a német császár és a császárné a német kormány cáfolata ellenére közhez kapta a német kormány által kiállított utleveleket, melyekről azonban még hiányzik a hollandi vizum.

A párisi sajtó úgy tudja, hogy Stresemann megváltoztatja politikáját a német nacionalisták követeléseinek megfelelően és teljesen szakít Franciaországgal.

Olasz politikai körök szerint az extrónörökös visszatérése megsérti a versaillesi szerződést, mert a háborús bűnösök ama kategóriájába tartozik, akikről a békeszerződés különös felelősséget állapít meg. Azt, hogy Hamburgot zálogul vegyék, kivihetetlennek ítélik.

Berlin, november 15. Oels Meláner őrnagy, az extrónörökös kísérete megcáfolja azokat a híreszteléseket, melyek szerint az extrónörökös Magdeburgban hosszasan beszélt Stresemannal, Hannoverben meglátogatta volna Hindenburgot és tanácsot kért volna tőle magatartása dolgában. Az sem igaz, hogy Münchenben Ludendorffal tárgyalt volna. A trónörökös útja négy napig tartott. Az első éjjelt Paderborn közelében Ringleben nevű urnál töltötte, a másodikat Kramm őrnagynál, a harmadik éjszakát

Solm herceg kastélyában. A trónörökös nagyon megöregedett, majdnem teljesen megöszült.

Berlin, november 15. Kottbuschban letartóztatott kommunista futárok ügyével kapcsolatban a rendőrség kinyomozta.

hogy az egész birodalomban nagyszabású kommunista agitáció folyik.

Egy berlini szállóban tizenöt kommunistát tartóztattak le. Sok dolgár volt náluk.

Megbizatásuk az volt, hogy a birodalmi helyőrségekben érintkezzenek a kommunista párt vezetőivel. Berlinben egyébként külön központot rendeztek be az akció részére. A rendőrség okmányokat is talált, amely szerint az új mozgalomban Eberlein és Geschke kommunista képviselők is szerepeltek.

A kisebbségi újságírók memorandumuma Tartarescu miniszterhez

A cenzura eltörlését kérik a határszéli városokban

Néhány napja — mint ismeretes — Kolozsváron tartózkodik Tartarescu, a kormány újonnan kinevezett kisebbségi minisztere. Erdélyi útjának kifejezett célja az volt, hogy mint reszort-miniszter a csatlolt területek kisebbségének reprezentánsaival közvetlen érintkezést találjon, és hogy közvetlenül szerezzen meggyőződést, nyerjen tájékozódást az ország békés harmóniájára olyannyira fontos kisebbségi kérdésekben.

Ezt a valóban ritka alkalmat használta fel az Erdélyi és Bánati Kisebbségi Újságírók Szövetsége is és memorandummal járult Tartarescu miniszter elé, melyben felsorakoztatja tényeken alapuló érveit a cenzura eltörlése mellett. Az érdekes memorandumnak szövege a következő:

Miniszter Úr!

A nyugati határ mentén megjelenő sajtó munkatársai őszinte örömmel értesültek róla, hogy a kisebbségi miniszteri méltóságot ismét betöltötték. Ez a kinevezés sok reménységgel tölt el bennünket, mert ismét van férfiú a kormányban, akinek hivatásszerű feladata a kisebbségi kérdésekkel való intenzív foglalkozás.

Miniszter Úr kolozsvári látogatását felhasználjuk arra, hogy a nyugati határszéli sajtóviszonyokra felhívjuk magas figyelmét. Bizonyára méltóztatik tudni, hogy öt év óta szüntelenül a cenzura ellenőrzése alatt vagyunk kénytelenek működni és jöllehet semmiféle körülmény nem indokolja a cenzura további fenntartását, ettől a béklyótól még sem akarnak minket megszabadítani.

Annál sajnálatosabb ez, mert a cenzura nem tartja be azokat az iránelveket,

amelyek a zsurnalisztikai kritika határait nem lépik túl. Minthogy államellenes tendenciákat nem szolgálunk, természetes tehát, hogy a cenzurának, ha létjogosultságát be akarja bizonyítani: túl kell lépnie hatáskörét, meg kell tiltania olyan fejtegetések, hírek, sőt felhivatalos táviratok közlését is, amelyek az állam érdekeit égváltalában nem sértik. Ha erről miniszter úr részletesen akar meggyőződést szerezni, szíveskedjék a vizsgálatot elrendelni és mi do-

kumentálni fogjuk a cenzura túlkapásait.

Különb is teljesen groteszk a cenzura fenntartása a határszéli városokban, amikor — igen helyesen — szabadon árusíthatók ezekben a városokban a temesvári, kolozsvári, brassói magyar nyelvű lapok, amelyek cenzura nélkül jelennek meg és teljes egészében adják azokat a közleményeket, amiket nálunk a cenzorok törölnek.

Megnehezíti a határszéli sajtó helyzetét, hogy a polgári és katonai hatóságoknak egyaránt felelősséggel tartozunk, úgy, hogy ha az egyik hatóság működésünkkel meg van elégedve, még mindig ki vagyunk téve annak, hogy a másik hatóság von minket kérdőre, a cenzura által aprobált cikkeinkért is.

Mindezek után arra kérjük miniszter urat, szíveskedjék interveniálni a kormánynál, hogy a cenzura teljesen eltöröltessék, mert tarthatatlan az, hogy az ország egyik tekintélyes területén a sajtó időtlen-időig guzsba köttessék. Amennyiben azonban — amit ugyan nem hiszünk — ez előttünk teljesen ismeretlen okokból lehetséges nem volna, tisztelettel kérjük, méltóztassék a határszélen levő cenzurahivatalokat szigorúan utasítani, hogy kizárólag az esetben akadályozzák meg a sajtószabadság gyakorlását, ha kétségek kívül államellenes tendenciákat kellene elnyomniuk, ellenben sem pártpolitikába, sem a hírszolgáltatásba, sem személyes ügyek szellőztetésébe bele ne avatkozzanak és különösen ne akadályozzák meg a kisebbségi problémák szabad fejtegetését, ha azokban izgatás vagy lázadás nem foglaltatik.

Méltóztassék intézkedni, hogy a sajtó felett a katonai hatóság semmiféle jogot ne gyakoroljon, és semmiképpen se gyakorolhasson retorziót ellenünk olyan cikkek miatt, melyeket a cenzura engedélyezett.

Méltóztassék megszüntetni a sajtóval

szemben a sajtótermékek felfüggesztésének vagy beszüntetésének gyakorlását, ha nem tessék bennünket minden esetben, ha ellenünk kifogás merül fel, bíróság elé állítani, amellyel szemben tökéletes bizalommal viseltetünk.

A magyarság küldöttsége Tartarescu miniszternél

(Kolozsvári tudósítónk jelenti). Csütörtökön délelőtt a vármegyeházán a prefektus szobájában fogadta Tartarescu kisebbségi miniszter az eléje járuló küldöttségeket. Az előszoba tömve volt Kolozsvár társadalmának minden rendű és rangu osztályával és nagy számban voltak olyanok, akik a miniszter látogatásának célját félreértették, mert hozzá nem tartozó panaszokkal, a legkülönbözőbb lakásügyekkel, egyéni sérelmekkel, hatósági visszaélések okozta panaszokkal óhajtottak a miniszter elé járulni. Ezek a panaszosok befogadást nem nyertek.

Elsősorban a magyar kisebbségi egyházak küldöttsége járult Tartarescu miniszter elé. A küldöttség sorában ott volt Nagy Károly református püspök. Magyar református teológiai igazgató, Grandpierre Emil dr. gondnok, Ferencz József unitárius püspök és Balázs András kanonok. A kihallgatások délelőtt 11 órától délután 2 óráig tartottak. A délelőtti folyamán járult a miniszter elé

Fogadja Miniszter Úr őszinte nagyrabecsülésünk kifejezését.

Kolozsvárott, 1923. nov. 15.

Az Erdélyi és Bánati Kisebbségi Ujságírók Szövetsége.

a Zsidó Nemzeti (Szövetség) képviselőiben dr. Klein Miksa és dr. Fischer Tivadar, akik a zsidó autonómia kérdésében tárgyaltak. Ugyancsak megjelent a kolozsvári zsidó hitközség vezetősége is, akiknek kérelmük az volt, hogy a sziguranáciát helyezték el a hitközség épületéből és hogy adjanak új telket zsidó temető céljaira, mert a régi már megtelt. Megjelent a kolozsvári kisgazdák 8 tagú küldöttsége is, akik a kisajátítás ügyében tárták fel panaszukat. Ture és Szamosfalva községek magyar lakossága pedig a magyar iskolák bezárása ellen tett panaszt a miniszternél. Egy óra után fejezték be a tárgyalásokat, amit a délutáni órákban folytatni fognak.

Érdekes, hogy a miniszter szavát vette a küldöttségek vezetőinek, hogy az újságírók részére nem nyilatkoznak s így a sajtó részére felvilágosításokat nem is adtak. A délután folyamán a miniszter maga kívánja informálni a román és magyar sajtót a tárgyalások eredményéről.

Hamis hírek az orthodox polgári iskola betiltásáról

Fuchs Benjámín főrabbi érdekes nyilatkozata

Az Új Kelet legutóbbi száma — bukaresti értesítés szerint — azt a fantasztikus hírt közli, hogy az illetékes nagyváradai tanügyi hatóságok előterjesztést tettek a közoktatásiügyi miniszternek arra, hogy a nagyváradai orthodox polgári fiú- és leányiskolát működésében szüntesse be és a növendékeket a zsidó ilceum venné át. A cikk egyébként folytatólag szó szerint így szól:

Az elemi fiú- és leányiskola megmaradását az állami rendelkezések szigorú betartásától tették függővé. Az előterjesztésnek az a megdöbbentő indokolása, hogy az orth. rabbik vallási szempontból úgyis ellenzik, hogy orth. hitk. középiskolákat tartsanak fenn. Ez az indoklás annál súlyosabb, mert orthodox papjainkra való hivatkozással kívánja egy zsidó iskola beszüntetését. Ha tény is az, hogy az orthodoxia eddigi hivatalos fóruma nem exponálta magát a zsidó gyermekek neveléséért, ez a lehetetlen indoklás teljesen ellenkezik az orthodoxia felfogásával, mely a világi nevelést a térszellemének hit megőrzésével akarja összeegyeztetni.

A magunk részéről mindenekeztől érdeklődünk az illetékes tanügyi hatóságoknál, ahol azt a felvilágosítást kapjuk, hogy az iskola beszüntetéséről szóló előterjesztésről mit sem tudnak. És miután a közlemény hivatkozik arra, hogy az előterjesztés szerint állítólag az orthodox rabbik maguk kérték volna az iskola beszüntetését, a lehetetlen és képtelen beállítás miatt magához Fuchs Benjámín főrabbihoz fordultunk, aki a következőket mondotta:

— Kizártnak tartom — jelentette ki a főrabbi —, hogy a tanügyi kormány ilyen, vagy ehhez hasonló intézkedést tegyen. Hiszen csak a közelmúltban volt alkalom a kormánytól iskoláink ügyében tárgyalni és akkor beszüntetéséről még csak szó sem esett. Egyedül csak arról volt szó, hogy a kormány a nyilvánossági jogot bizonyos feltételekhez kötötte. És pedig, hogy már ebben az évben vezessék be az összes osztályokba a román tannyelvet. Ettől azonban — tájékoztató előterjesztésemre — a kormány megérő belátással elállt és csak azt kötötte ki, hogy az idén az első és második osztályban és így folytatólag vezessék be a román nyelvet. Ennek természetesen alávetettük magunkat, azonban arra való tekintettel, hogy a román nyelv tanítására képtelenek vagyunk megfelelő tanerőt kapni, arra kértük a magas kormányt, hogy az idén csak az első, jövőre a második és így folytatólag

a következő osztályokban vezessék be a román tanítási nyelvet.

Tehát mindössze egy osztálybéli differencia van a kormány intézkedése és a mi tiszteletteljes kérelmünk között. Másról egyáltalán nem volt szó. Ami pedig azt illeti, hogy a rabbik maguk is a polgári iskola működése ellen volnának — mint jelzik vallásügyi szempontból — ez szinte nevetséges és hajmeresztő képtelenség.

A nagyváradai orthodox iskola — mondotta Fuchs főrabbi — boldogult édesatyám iniciatívájára, az ő kezdeményezésére létesült és a zsidóság körében mindenki tudja, hogy ő mit jelentett nemcsak Váradon, de az egész ország orthodoxiájában.

Bécsben letartóztattak egy nagyváradai betörőt

Nagyvárad csak kitermeli a maga nemzeti színházait és nincs Európának olyan nagyobb városa, amelynek rendőrségi nyilvántartásában nem szerepelne egy-két nagyváradai származású tolvaj, zsebtolvaj, betörő, vagy színhámoz.

Csak néhány héttel ezelőtt írunk meg, hogy Kutzon Gábor nagyváradai fiatalember Ghica herceg constanzai villáját fényes nappal kirabolta, most a bécsi Polizeidirektion távirata hozza hírt, hogy Kutzon Gábor bűnját, Kutzon Lajost Bécsben a rendőrség letartóztatta.

Kutzon Lajos mindössze huszonegy éves, de már is egész szép „karriert” futott be.

Nagyon jó ismerőse a londoni, hamburgi, párizsi és budapesti rendőrségnek is és német uttérrel tartózkodott Bécsben, ahol nagystílű betörést követett el.

Bécs legforgalmasabb terén, a Stefanplatzon betört Schneide Sándor ékszerész üzletébe. Átkulccsal feinyitotta a redőnyt és a kirakatból kétszáz millió osztrák korona értékű ékszert lopott el.

De a bécsi rendőrség hamarosan megállapította, hogy ő követte el a betörést és Kutzon Lajost már mánap letartóztatta.

Tekintettel arra, hogy Kutzon Lajos édesanyja Nagyváradon lakik, értesítették a letartóztatásról a nagyváradai rendőrséget. Leküldték Kutzon Lajos fényképét és ujjlenyomatát a személyazonosság megállapítása céljából és előléte felől érdeklődtek. Kutzon Lajos előtt a bécsi hatóságok illekeznek.

* A „Ghidul” Nagyvárad város kalauza, címára és telefonkönyve minden könyvkereskedésben kapható.

DORIAN FILMSZÍNHÁZ.

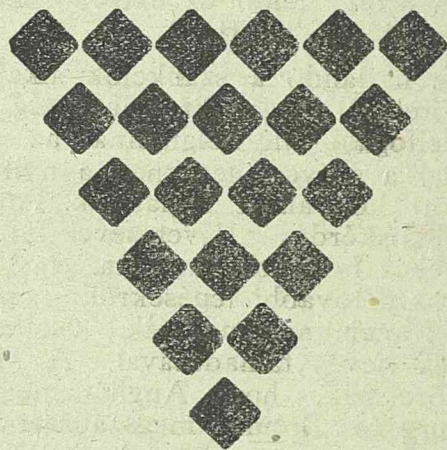
Péntektől — keddig

TÜZEK

Egy párisi kokott szerelmi története.

Rendezte:

Lubitsch Ernő

A főszerepben:

Pola Negri

Alfréd Abel

Hermann Tihimig

Jacob Tiedtke

Dorian exclusiv film

Rendes helyárák

Ujabb gyanúsítások a kamara ülésén

Radu Vajda ellen — Tárgyalások a szovjet-delegátusokkal

Bukarestből jelenti a Rador: A kamara mai ülésén Orleanu elnököl. Napirend lett Lupu és Manolescu kölcsönösen kiagyalásának a tegnapi ülésen tett kijelentéseiket.

Moldoveanu Leonte volt az ülés első önoka, aki panaszkodott, hogy Vajda Andor őt lecsuszott miniszterjelöltnek nevezte. Nem érdemi meg a támadást, mert őt teljesen igazságtalanul éri. Legkevesbé Vajdának van joga vele szemben myolódni, annak a Vajdának, aki 1917-ben audienciát kért Vilmos császártól és ki terjeszteti akarta azt a röpiratot, amely Romániának a hármasszövetség oldalán való beavatkozását propagálta. Az múltja tiszta, az a hely, ahol ő megjelent, mindig meg volt tisztelve.

Lupu: Ezért ült a miniszteri székbe, hogy kellő tisztelettel viseltessünk a széknek.

Madgearu parasztpárti szóvateszi Viitorul és egyéb kormánylapok sorozatos támadásait a parasztpárt ellen. Lehetetlen hangot használva gyanúsítja az ellenzéki politika vezéreit. Ujabbban őt a armarosch bankkal hozzák összeköttetésbe. Kijelenti, hogy az ő vagyona tiszta. A miniszterelnök már két éve ígéri a tisztviselők és politikusok vagyona tisztázását megvizsgálását. Ez az ígért azonban nem akar tétlenül válni, mert Bratianu jól tudja, hogy azzal első sorban saját pártját leplezné le.

Jacobescu parasztpárti ezután fulmináns beszédet mond a kormány ellen. Is támadja a Viitorul, amely nem átalja meg Jorgát is támadni.

Jorga közbeszól: A Viitorul eszközeit már régen ismerem.

Jacobescu folytatja beszédét és a földosztás körül felmerült igazságtalanságokat szóvá és felemlíti két hadiözvegy kitérsését.

Bratianu Vintila pénzügyminiszter mosolyog.

Jorga Constantinescuhoz: Látja miniszter ur, hogy örül a kollegája, mert két hadiözvegyet a fejéhez vágta.

Bratianu Vintila: Hiába próbál itt intrikálni, még ön is idekerülhet.

Jorga: Ön ezt nem tudja keresztülvinni.

Jacobescu folytatja a földosztás körüli visszaélések felsorolását és megállapítja, hogy a kérdést pártérdek szempontjából bírálták el és a liberális kortéseket a parasztok rovására előnyben részesítették.

Constantinescu: Tartalékos tisztviselőknek, akik a parasztokkal együtt harcoltak, adtam földet, adok és a jövőben is adni fogok.

Jacobescu: A föld a parasztoké!

Constantinescu: Szeretném, ha mind az a föld az enyém lenne, amit a parasztpárt vezérei vettek el a néptől. Ne üzenek demagógiát!

Lupu: Constantinescu ur a föld nem az önöké. Ne vádaskodjon, nézze meg, hogy hajtották végre a földosztást a reggában.

Maniu Gyula: Erdélyben is ez a helyzet.

Jacobescu: Bírálja a pénzügyminiszter politikáját, akinek van pénze új miniszteri tárcák felállítására, de a tanítók fizetésének rendezésére, tuberkulózis és az alkohol elleni védekezésre nincs pénz. Vádolja a kormányt, hogy tönkre teszi az ország helyzetét. Ismerteti a tanítók nyomorúságát és követeli, hogy a kormány haladéktalanul építsen új iskolákat.

Fényképfelvételeket mutat be a beszarábiai csendőrök erőszakoskodásairól. Megállapítja, hogy az ország jelenlegi kri-

tikus helyzetéből csakis a kormány visszalépésével és semleges kormány megalakulásával vezethető ki.

Ioan liberális szólal fel ezután és védi a kormány intézkedéseit. Beszéde közben a terem meyezetéről egy darabka vakolat levált és a terem közepén levő üvegsillárra esett, amelynek darabjai nagy csörömpöléssel hullottak szét a teremben. Az első pillanatban nagy rémület keletkezett, senki sem tudja mi történt, de az izgalom hamar elül. Az ülés Ioan beszédével ért véget.

A szenátus mai ülésén Ferehide elnököl.

Hancu liberális szólalt fel először és panaszokat sorolt fel a tövisi vasuti vendéglős ellen, kérve a C. F. R. vezérigazgatóságának sürgős intézkedését.

Eruclide kéri a kormányt, hogy a cernovitz expresszvonatot tartsák továbbra is forgalomban.

Bukarestből jelenti a Rador: A külügyminiszteriumban tegnap értekezlet volt Duca, Bratianu Vintila, Tancred Constantinescu és Lepedatu miniszterek részvételével. Az értekezleten a szovjet-kormány gazdasági javaslatait tárgyalták és részt vett azon Mantu tiraszpolti delegátus is. Mantu kijelentette, hogy az oroszok az áruforgalom bázisul Tiraszpolt és Bender ajánlják, a személyforgalomról külön fognak tárgyalni.

Az Universul értesülése szerint a kormány tagjai hajlandóknak mutatkoztak az orosz javaslatok elfogadására és a legközelebbi minisztertanácson, amelyen már a Bánátról hazatérő miniszterelnök is részt vesz, véglegesen választ fognak adni az oroszoknak.

Sulyos panaszok a református egyházmegye közgyűlésén

A bihari református egyházmegye tegnap tartotta rendes őszi közgyűlését, amelyen dr. Thury Kálmán és Csernák Béla együttesen elnököltek. A közgyűlés ismételten megválasztotta Csernák Bélát esperessé, aki tudvalevőleg nemrégiben lemondott tisztségéről. Az esperesi jelentések során értesült az egyházmegye arról, hogy a váradvelencei iskolát egészségi okokból be kellett zárni, valamint a megyéből érkező több rendbeli sérelemlről, úgy, hogy a bihari énekkart a hatóság csendőri karhatalommal feloszlatta. Ugyancsak csendőrséggel szüntették be Nagyszántós és Biharszentjánoson a vasárnapi iskolát és énekkart. Elhatározta a közgyűlés, hogy felkéri az egyházkerületet, hogy illetékes fórumoknál orvoslást keressen. A közgyűlés Váradpósa. Nyüved, Örvénd és Siter községekbe választott tanítókat megerősítette állásaikban.

Nagy megdöbbenést keltett a fugyivásárhelyi lelkész jelentése, aki előterjesztette, hogy a fugyisi községben vasárnap nem tudott urvacsorát osztani, mert az ottani tanító Kajdi Lajos, aki maga is református ember, elzárta előtte az iskola épületét, ahol az istentiszteleteket tartani szokták, de elzárta egyben az urvacsorai edényeket is. Nem az első panasz ez Kajdi Lajos ellen, aki nem tudni mi okból már kijelentette, hogy az urvacsorára osztó edényeket, amik őrizetére vannak bízva, vagy a községnek, vagy az ajándékozónak adományozza. A közgyűlés bizottságot küldött ki az ügy bevizsgálására.

Kimondották ezután, hogy a nagyváradi tanítónőképzőt és polgári iskolát átveszik az egyházmegyétől azzal, hogy a vagyoni kérdést később fogják elintézni. Végül Major Gyula egyházkerületi képviselő lemondásával megüresedett képviselőre egyhanguan Sulyok Istvánt választották meg.

Peter Julian visszajön Nagyváradra

Itt lesz a közigazgatási vezérfelügyelőség — Nagyváradról irányítják őt vármegye ügyeit

Közel másfél évig volt Nagyvárad és Biharvármegye prefektusa Peter Julian és innen való távozása tudvalevőleg magasabb rangú kinevezésével történt. Őt vármegye közigazgatási felügyelője lett és ebben a minőségben delegálták Peter Juliánt a marosvásárhelyi prefektusi székbe. Most, hogy Tartarescu kisebbségi miniszter Kolozsváron időzött, a miniszter — mint azt megírtuk — magához kérte az erdélyi és bánáti prefektusokat is, hogy velük a közigazgatáshoz tartozó fontos kérdéseket megbeszélje. A prefektusoknak ezt a kihallgatását úgy motiválták, hogy a kormány intenciója az, hogy a prefektusi állások között bizonyos átcsoportosítás történjen és az ezirányú tárgyalásokkal Tartarescu minisztert bízták meg.

Kolozsvári utjáról hazajövet egy napig Nagyváradon tartózkodott Peter Julian és érdekes nyilatkozatából az a konklúzió vonható le, hogy a szóban forgó átcsoportosítás terve valóban megfelel a valóságnak. Peter Julian kijelentette ugyanis, hogy

az összes közigazgatási felügyelők és delegált prefektusok eddigi és ilyen természetű működését stagnírozzák és mindenki a kormány által kijelölt saját hatáskörét fogja betölteni.

— En is — mondotta Peter Julian — ezentúl kizárólag mint közigazgatási felügyelő fogok működni és ilyenformán a marosvásárhelyi prefektusi széket is elhagyom.

— Miután — mondotta a volt váradi prefektus — az alám rendelt őt vármegye közigazgatási felügyelőségének székhelye Nagyvárad

és alkalmasint már a közeljövőben visszatérek Nagyváradra, itt megszervezem a főfelügyelőséget

és innen fogom irányítani őt vármegyei közigazgatási ügyeit.

Gonda Testvérek cipőkereskedők

Értesítjük a t. vevőközönséget, hogy saját üzünkben külön mérték utáni esztélyi rendeztünk be. Mérték utáni cipők minden formában és kivitelben 24 óra alatt készülnek. Mintacipőink Parkszálloda épületben levő üzletünkben megtekinthetők. Megrendelések ugyanott eszközölhetők. Női-, férfi-, gyermekek-, utcai- és estélyi cipők állandó nagy választékban.

Hócipők,

sár cipők és házicipők

megérkeztek.

A „Parisien Grill”-ben

szigoruan családi műsor, világvárosi attrakciók felléptével.

Kezdetek este 10 és fél órakor.

Londonból

őszl szövetség megérkeztek!!

Elsőrendű munka — olcsó szolid árak!!

Hackmayer url-
szabó
Str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 2. sz.

Ki akarják lakoltatni a Weiszlovits-sírkötelepet

Csak a napokban írtunk arról az incidensről, amely a Weiszlovits-sírkötelepen történt. Ciuntu István, a Banca Nationala igazgatója ugyanis azon a címen, hogy a sírkötelepek kopcsolása a bank munkáját zavarja, egy rendőrrel elvettette a munkásoktól a szerzőket. Az ügyesség akkor magánlakossági címen eljárás indított a bank igazgatója ellen. Az ügy most tovább komplikálódik. Weiszlovits, a sírkötelep tulajdonosa, akinek a telepe kerek hatvan esztendeje van azon a helyen, most értesítést kapott, hogy a telepről nyolc napon belül költözzön ki. Érthetetlen és indokolatlan az eljárásnak ez a gyors elhatározása annál is inkább, mert eddig, amíg díledező deszka-inkább étkelnek ott, a város legzseb helyén, senkinek sem jutott eszébe, hogy lebontassa azt. Most Weiszlovits szépen rendbehozatta a telepet és izléses kerítést húzatott, most szépségügyi szempontból kiigazítását találta.

Eltekintve attól, hogy egy hatvan éve működő ipartelep egzisztenciális létét fenyegeti az az indokolatlan rendelet, annál furcsább ez a gyors intézkedés, mert kiválgatja belőle, hogy egyáltalában nem a szépségügyi szempont vezette az eljárásokat ennek a rendeletnek a meghozásánál.

A tanács könnyíteni akar az adózók helyzetén

A helyi tanácsülés egész sor beadvány- és felterjesztés sorsát intézte el. Talán mindnél fontosabb az a méltányos tanácsai határozat, mely szűkségnek véli átiratilag arra kéri Coroiu pénzügyigazgatót, hogy engedje meg az iparosoknak és kereskedőknek, hogy adójukat részletekben fizessék meg. Maga a tanács is belátja, hogy a mai könyörtelen adópolitika rendkívül alkalmas arra, hogy végleg összezsúppantssa a kereskedelem és az ipar létező megviselet teherbíróképességét.

A tanács első sorban az

országos tűzoltókongresszus

megtartásával foglalkozott. A tűzoltókongresszust Marosvásárhelyen tartják meg, ahol egyúttal megalakítják a Romániai Tűzoltók Szövetségét. A fontos tűzrendészeti kérdésekkel foglalkozó országos gyűlésre a tanács Serac Aurél tűzoltóparancsnokot delegálta.

Az óvók és felsőipariskolák

ügyét 38 szülő beadványa és egy miniszteri leirat tette aktuálissá. Huszonnyolc érdeklődő beadvánnyal fordult a tanácshoz, hogy ne adja át az államnak a Szilágyi Dezső-utcai óvót, melyet tudniillik a női ipariskola oltóhául jelölték ki. A tanács a szülők kérését nem teljesíthette, mert már az óvodát átadta ipariskola céljaira, azonban ígéretet adott, hogy amennyiben az ipari oktatás részére más helyiséget talál a város, az óvót újra felállítja.

A közoktatásügyi miniszter viszont egy újabb óvót kér, melyben flu felsőipariskolát akandékozna felállítani. A tanács a miniszteri leiratra azt a választ adja, hogy a kért pereces-utcai óvodát nem tudja nélkülözni, de a kért épület különben sem felel meg felsőipariskolai rendeltetésnek.

Az ipartestület az adó részletfizetése érdekében

intézte beadványt a tanácshoz. A tanács, bár hatáskörén kívül álló, állatva a helyzet komolyságát, elhatározta, hogy átiratban arra kéri Coroiu Sándor pénzügyigazgatót, hogy méltányos elbánást tanúsítson az adófizető iparosokkal és kereskedőkkel szemben a fogadja el az adók több részletben való befizetését.

A tanács és a polgárság egyként reméli, hogy Coroiu pénzügyigazgató helyt ad a jogos és méltánylandó kéréseknek.

Foglalkozott még a tanács a gyógyszerészek cégtáblaadó kérelmével.

A gyógyszerészek, mint lateinerek azt kérték, hogy a cégtáblaadójuknál foglalkozásuk lateiner jellegét vegyék figyelembe és

csupán száz leire adóztassák meg őket. A tanács azon az alapon, hogy a gyógyszerészek a kereskedelmi törvény szerint kategorizáltak, a patikák cégtáblaadóját 300 leiben állapította meg.

Megszakadt a tanítás a református iskolában

A presbiteri egyház szelleme nem tűr meg önkényeskedést a ref. eklézsiában és aki ezzel a szellemmel szembehelyezkedik, legyen az tanár, igazgató vagy püspök, elsöpri mint a szél. Ezt az igazságot igazolják a református tanítónéköpítő intézet igazgatója ellen nyilvánosságra került vádak és az egész esemény, amelyekhez — bármennyire fáj — most már, amikor egy magyar iskola ügyéről van szó, az egész magyarságnak szava van. Most már nem egy-két ember, vagy valamely egyház belső ügye, hanem mindnyájunké, a magyarságé és a felelősség minden súlvát és következményeit viselniük kell kellemetlen ség esetén azoknak, akik nem igyekeztek ezt a hónapok, sőt évek óta duzzadó fekélyt idejében kioperálni és nem akadályozták meg, hogy botránnyá dagadva a nyilvánosság elé kerüljön. Az igazgató-tanács tegnapelőtt délután 3 órától este 8 óráig tartó ülésén nem elegendő tapintattal kezelte az ügyet, amikor a vádlott igazgatót meghallgatta, megengedte, hogy 3-tól este 8 óráig a tanácskozáson részt vegyen, ami aztán azt eredményezte, hogy a panaszló, illetve feljelentő tanárok, mint Ritókh István, dr Gyenge Jánosné Vozári Ilona mellé csatlakoztak Reichard Erzsébet, dr Simonyi Jenőné és Gaál Teréz óraadó tanárnők és bejelentették, hogy mindaddig míg az igazgató helyén van, nem hajlandók az iskola falai közé belépni és tanítani. Erről értesítették Sulvok István püspököt is, aki a gyűlésen már lemondott az igazgató-tanács elnökségéről és így az értesítést dr Thury Kálmánhoz küldte át.

Megdöbönt az a vaskalaposság, ami az ügyben szereplő összes faktorok és feljelentők gondolatvilágát áthatja: aminek következménye az a tény, hogy tegnap délelőtt a fent írt tanárok és tanárnők nem tanítottak az iskolában.

Püspök úr, egyházi bíró urak, tanár urak, az az iskola nem az önöké. Önöknek csak kötelességeik vannak ott. Önöknek püspököktől lefelé feltétlenül engedelmes séggel, térdig hajtott fejjel kell állani a tanítás szent ügye előtt!

Igy tovább nem mehet. Tessék meg találni a módját annak, hogy ha kell — ismételten mint máskor is történt — az igazgató szabadságolásával, vagy bármilyen módon, de addig is zavartalanul tartson tovább a tanítás, amíg az ügyet a fegyelmi vel elintézni tudják. Hisszük, hogy a tanárok is fékezni tudják intelligenciájukkal szenvedélyüket — amelynek jogosságát akceptáljuk — de még ma reggel elfoglalják helyeiket a katedrán és nyugodtan be várják a fejleményeket.

P. Gy.

T Á V I R A T

5000 méter angol kabát szövet érkezett minden színben, melyet 330 leles árban árusítunk ki.

Bwdul Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 10. sz. SCHNEIDER és MIHELFI.

Női bőrkápol

női bőrkézi és női mellény ajándékok ismét érkeztek az

Old-Englandba.

Mold Józsefet szabadlábra helyezik

Aradról jelenti tudósítónk: Az egész ország közvéleményét foglalkoztatja az hatalmas bűnügy, mely szövetségével titokzatos háttérrel pártját ritkítja a egész világon. Mold Józsefet, a CFR volt magas állású tisztviselőjét többször gyilkossággal, milliós értékek eltüntetésével vádolja az ügyesség s állítólag rendkívül magas személyiségek is kompromittáltak voltak.

Az aradi ügyesség most — mint tudósítónk telefonon közli — javasolta Mold József szabadlábrahelyezését. A főügyész javaslat kaució ellenében szól s a vádtanács ma határoz Mold szabadlábrahelyezése ügyében.

Az sincs kizárva, hogy Moldot lakásán fogják tovább őrizni. Mold azzal indokolja felterjesztését, hogy a CFR befejezte az ellene szóló vizsgálatot, mely csupán fegyelmi vizsgálatot állapít meg. Patraban Gergely, a pör volt vizsgálóbiztosa, szintén kérte szabadlábrahelyezését kérelmét a vádtanács elutasította.

TUDONSÁGOK

A KATH. NŐVÉDŐ MŰSOROS TÁNCSTÉLYE

17 -én

szombaton este

fél 9 órakor

a Kath. Körben.

* Megválasztották az ügyvédvizgáztató bizottság minden tagját. Megírtuk annak idején, hogy az ügyvédvizgáztató bizottságba az Ügyvédi Kamara dr Ney Pált, dr Kocsán Jánost, dr Kiss Dömét és dr Lazar Aurélt delegálta. A jogakadémia a maga részéről rendes tagként dr Hoványi Gyula dékánt és póttagul dr Chetian Simon törvényszéki elnököt, a jogakadémia előadóját küldte ki. A táblán tegnap voltak a választások. Rendes tagnak Stancescu Stefan elnököt, dr Ille Andort rendes tagoknak és Candrea János és dr Radu Romulus bírákat választották meg.

* Koncz János hangversenye. Koncz János, Hubay mester világhírű volt növendéke, december elején Nagyváradon hangversenyez. A művész Olaszország legkiválóbb nevei közé tartozik, ahova egy év óta áttette székhelyét. 86 hangversenyre szerződött Olaszországba és hangversenyturnéja valóságos diadalut volt. Koncertezett még Bécs, Berlin, Prága, Brünn városokban és Hollandiában, mindenütt a legteljesebb sikerrel. A hangversenyt a Musica rendezte, ahol a jegyek már előjegyezhetők.

* Meghívó. Az orth. izr. hitközség folyó hó 18-án d. u. 3 órakor folytatólagos közgyűlést tart, melyre a képviselőtestület tagjait ezúton meghívom. Ullmann Mór, elnök.

* Tegnap tárgyalták a milliós csokoládé-csempészés ügyét. Megírtuk annak idején, hogy ifj. Weisz Izidor, ifj. Weisz Bernát és a London és Weisz-cég ellen csokoládé-csempészés vádja miatt eljárás indult. A cégek hiteles adatokkal bizonyították, hogy ők nem vásároltak csempészett csokoládét. A törvényszéken Dobos táblabíró tanácsa tegnap tárgyalta az ügyet. A

bizonyítékok kiegészítését rendelte el és a legközelebbi tárgyalást január 17-re tűzte ki.

* Nagy érdeklődés nyilvánul meg Nagyvárad polgári társadalma részéről a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők műsoros táncestélye iránt. Ez egyrészt a tavalyi estély szép sikerének tudható be, másrészt annak az előkelő nyónak, amelyet a városi színház művészgárdája és a nagyszámu hozzáértő rendezőség garantál. Sikerkült a rendezőségnek Ocskay Lászlót, a városi színház kitűnő lírai tenorját is megszerezni, akit sajnos, oly ritkán volt alkalma hallani a váradi közönségnek. Az estély jegyeit a rendezőség bármelyik tagjánál meg lehet reklámalni.

* Nyugalomba vonuló jegyző. Hegedüs István szentjohbi községi jegyző a várme gyéhez nyugdíjazás iránti kérelmet adott be. Hegedüs jegyző 22 éve szolgálja Szentjohbi községet.

* Enescu hangverseny helyárák, adóval együtt: 12, 15, 25, 36, 50, 60 lei. Kapható a Hegedüs Hirlapirodában.

* A Katholikus Növendő tizenhetedik estélye kimagasló pontja lesz az idei szezonnak. Ugy a műsor, mint a szereplők egytő-egyig a legjobbat nyújtják. Konferrál: dr. Masznyik Elemér. 1. Reklámok. Szereplők: Madas István és Misoga László színművészek, Adonyi Miska, Benedek Laci, Bellányi Lili, Bódy Nóra, Csika Baly, Hegedüs Zoli, Golog Mancsi, Kolb Böske, Losonczy Ella, Mándy Pálné, dr. Masznyik Elemérné, Nosz Bandi, Petróczy Alice, Petrovics Boris, Papp Manyi és Irén, Rakits Ella, Seindner Baly, Szabados Vili. 2. Feleky Rezső operaénekes. Várady Aladár szerzeményeit adja elő, zongorán kíséri a szerző. 3. Fehér vacsora. Edmond Rostandtól. Előadják Losonczy Etta, Moldoványi Bandi, Nagy Pista. 4. Rabszolgák, drámai epizód a régi rómaiak korából. Kreálta Antalffy Margit balettmesternő. Szereplők: Bellányi Lili, Benedek Laci, Csuka Baby, Gubicza Blanka, Hegedüs Zoli, Kolb Böske, Lázár Feri, Nosz Bandi, Szabados Vili, Schulz Irén, Rakits Ella, Osváth Klári, Oláh Viktor, Papp Irénke, Vass Mancsi. A zene: Chopin (Mazur), Schuman (Scherzo), Scarlette (Allegro), Grieg (Rentros), zongorázik: Pásztor Stefi. 5. Magyar dalok, zongorán előadja Felsőszilvassy-Balja Ibolyka, naturalista zongoraművész. Kezdeté pontban fél 9 órakor. Az egyes számok alatt az ajtók zárva. Jegyek kaphatók a Hangya főutcai üzletében. Helyárák: páholy 6 személyre 250 lei. I. hely 30 lei, II. hely 20 lei. Állóhely 10 lei. Erkély I. sor 30 lei, a többi 20 lei. Tánc reggelig, a zenét Rácz Imre zenekara szolgáltatja.

* KERTÉSZ Str. Rimanóczy-utcai szövet, posztó, selyem és vászonüzlete utólérhetetlen olcsó áraival. A cég kizárólag elsőrendű, megbízható árukat hoz forgalomba.

* A livrés inasok adója. A városi adóhivatal értesíti a közönséget, hogy nemcsak a livrés inasok, de a libériát vagy uniformist viselő szolgálk után is adót kell fizetni a taxarendelet értelmében.

* A Kath. Kör második tudományos előadása. Péntek este 6 órakor folytatja Kovács Kandid tanár előadását a megkezdett tárgyról: Az ember a modern társadalomban. Szavalni fog még Schmidt Erzs.

* Tosca és Pillangó kisasszony teljes zongorakivonata rendkívül olcsó árban kapható a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában. Minden kotta megvan.

* New-York, London, Páris, Berlin, Bécs, Budapest után lép fel Váradon Enescu György világhírű hegedűművész e hó 21-én a Kath. Körben. Itteni műsora egyenesen szenzációs lesz, amennyiben játszani fogja Tartini Ördögtrilláját, Brahms egyik legszebb hegedűversenyét, Vieuxtemps, Ballade és Polonaise-t és Sarasate híres Zigeunerweisenét. Jegyek 12 leitől kezdve 60 leig kaphatók a Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában.

* Esküvő. Ez uton hívjuk meg ismerőseinket és jóbarátainkat f. hó 18-án, déli fél 12 órakor a Cion-templomban tartandó egybekelési ünnepélyünkre. Winkler Ilus, Merő Rezső.

* A Ciontemplomban az istentisztelet péntek este negyed 6 órakor kezdődik.

* A nagyváradlak szereplését a kolozsvári irodalmi biplomáson jól sikerült képekben örökíti meg a Vasárnapi Ujság most megjelent száma. Különösen festői a Kolozsvári bál főszereplőiről készült kosztümös felvétel Jósika Micivel, Tóth Elekkel és Borovszky Oszkarral. Egyébként is rendkívül gazdag és sokoldalú az utódállamok ez egytlen képeslapjának friss száma ugy képekben, mint szórakoztató olvasmányokban. Egyes szám ára 10 lei.

* Az idegenek szálló-illetéke. Külföldiek a taxa-törvényrendelet értelmében a szálló-bér kétszeresét fizetik. A hotelulajdonosok beadványban arra kérik a tanácsot, hogy a száz százalék felért csak az alapszobaár után számítsák, tehát a fűtés és kiszolgálási díj lemondásával. A tanács a hotelek kérelmét méltányolta és a taxát a jövőben fűtési díj nélkül kell fizetni a külföldieknek.

* Minerva postacsomag szállítási vállalat értesíti feleit, hogy a postaigazgatóság rendelete folytán postacsomagon és szállítólevélén a rendeltetési hely kizárólag románul irandó, melyet ellenkező esetben posta nem vesz fel. Így b. megbízásuknak eleget nem tudunk tenni.

* Bertalotti, Solfeggiák ujra kapható Hegedüs Hirlapiroda zeneműosztályában.

* Utazásra el ne feledjünk Diana sós borszeszt magunkkal vinni. Altala, egy szeri szagolgtatás folytán megmenekszünk a gyakori rosszullétől.

* A legényelmesebb hajó-járat a White Star Line. N. Brück & Co., nagyváradfi fiókja, Str. Gen. Mosoiu 7, díjmentesen küld prospektusokat. 4

* Kabát, kosztüm és női ruhaszövet, csikos alj-szövet, férfi-öltöny és átmeneti szövetek, kabátbélések, bársonyok, pongyola-kelmék oly óriási tömegben vannak felhalmozva a Körösparti Áruházban, melyhez hasonló választékot senki sem nyújt. Az árak utólérhetetlen olcsók. Tisztviselőknek árengedmény.

* Tisztviselők, vasutasok, postások, kereskedők, iparosok és szakmunkások kabát és öltöny SZÖVET, valamint BÉLÉS-ÁRUK vásárlásánál az előírt szigorúan szabott áraimból % engedményben részesülnek. SZÉKELY posztó- és bélésárúháza Avram J. (Kossuth) utca 5. szám.

* Esernyőket legolcsóbban Blumnál.

* Megbízható középáru szövetek mellett a legjobb izlésnek megfelelő egész finom raglán, télikabát és öltöny szöveteket is nagyválasztékban tartok rak-táron, melyeket szintén meglepő olcsó árban árusítok. SZÉKELY posztóárúháza. Avram J. (Kossuth) utca 5. szám.

* Egy nagy tömeg vászon, schifon, batiszt, fehérnemű anyag, ingezfir és ágyhuzat, damaszt érkezett a Körösparti Áruházba. Ezen cikkek beszerzésénél keresse fel a Körösparti Áruházat, ahol az árak a legolcsóbbak. Tisztviselőknek árengedmény.

* Női divatszalon megnyitás. Z enker Nándorné, M a k s a Ilona női divatszalonját újból megnyitotta I. C. Bratianu (Szaniszló)-utca 25. szám alatt.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Péntek: Szép asszony kocsisa, újdonság harmadszor, B) bérlet 36. szám.

Szombat d. u.: Az aranykakas, mérsékelt helyárákkal.

Szombat este: Trónörökös, újdonság először, bérleten kívül.

Vasárnap d. u.: Gyimesi vadvirág, mérsékelt helyárákkal.

— Szép asszony kocsisa. Ma B) bérletben a kellemes zenéjű és mulatságos szövegű új táncoperett, a Szép asszony kocsisa kerül színre, melyben a főszerepeket Pintér, Biczó, Zilahy, Borovszky, Hetényi, Misoga, Madas, Galambos, Békési és Vigh játsszák.

— A Trónörökös. Kettőzött szorgalommal próbál a drámai együttes a szombaton este bemutatásra kerülő szenzációs színműre, a Trónörökösre, melyet ma már a világ minden nagy színpadán játszanak. A Szerelm vására szerzőjének, Vajda Ernőnek e nagyszerű új darabját, a Trónörököszt az igazgatóság gyönyörű kiállításban hozza színre. A darab főszerepeit, a császárt Tóth Elek, a bárónt Jósika, a trónörökös feleségét Huzella, a trónörököszt Földes Mihály fogják minden este játszani. E nagyszerű darab többi szerepeit Harsányi, Galambos és Bereng játsszák. A Trónörökös két egymást követő estén szombaton és vasárnap bérleten kívül, hétfőn A) és kedden B) bérletben kerül színre a bemutató előadás szereplőivel.

— Délutáni előadások. Szombaton délután az Aranykakas, vasárnap délután pedig a Gyimesi vadvirág kerül színre mérsékelt helyárákkal. Mindkét előadásban a társulat legjobb erői vesznek részt.

— Rómeó és Julia a jövő héten szerdán este lesz a bemutató előadása Gounod Rómeó és Julia operájának. E gyönyörű zenéjű operára hetek óta készül az operaegyüttes Várad karnagy és Hetényi főrendező vezetése mellett. A címszerepeket Baranyai és Tihanyi éneklék, az opera többi szerepeit Gavora, Pogány, Feleky, Márkus, Békéssy, Bereng fogják énekelni. Az igazgatóság-e hat felvonásos operát gyönyörű kiállításban hozza színre. A Rómeó és Julia szerda esti bérleten kívüli előadására már ma, szombat reggeltől kezdve kezdi árusítani a pénztár a jegyeket.

NŐI KABÁTOR

női ruhák, gyermekruhák, mélyen le-szállított árban kaphatók

Modell Áruház

Str. Vlahuta (Szent János-u.) 6.

Selyem brokát kabátbélés gyönyörű

színekben Lei 235

Legfinomabb kabát Velur-kelmét Lei 550

Sima tiszta gyapjú-szövetek már 180 Ltól

Csikos alj-szövetek dus választékban.
Gheorget, arannyal átszőtt kelmék és
báli divat-cikkek, harisnyák és keztyűk
a legolcsóbban és legjobban szerezhetők be

Róth József
csipkeárúházában,
Sas-palota, főbejárat

LEG ÚJABB

Hétfőn kezdődnek Bukarestben a román-magyar tárgyalások

Bukarestből jelenti a Rador: A román-magyar tárgyalások előkészítése céljából ma újból értekezlet volt a külügyminiszteriumban. Az értekezleten részt vettek Duca külügyminiszter, Bratianu Vintila pénzügyminiszter és Lepedatu kultuszminiszter, továbbá Georgiu pénzügyi államtitkár és Pretorian államvasuti igazgató. Megbeszélésre kerül a trianoni béke által nem szabályozott összes gazdasági és pénzügyi vitás kérdések tárgyalása. A magyar delegáció ma érkezik a fővárosba, de a hivatalos tárgyalások csak hétfőn kezdődnek.

A Romania c. lap mai számában beszélgetést közöl gróf Zichy-Rubido Iván bukaresti magyar követtel. A tárgyalások

programja még nincs véglegesen megállapítva. A tárgyalásokon megbeszélésre fogynak kerülni a trianoni békeszerződésből folyó pénzügyi és jogi kérdések. Eddig csak előzetes tanácskozások rolytak Starcea ezredes budapesti román követ és a magyar külügyminiszter között és Duca román külügyminiszterrel.

Gróf Zichy meg van elégedve az eddigi tárgyalások eredményével. A román-magyar közeledés korszaka kezd feldehülni — mondotta a követ — és rövidesen eltűnnek azok az okok, amelyek a két szomszédország jóviszonyát megzavarták a múltban. A budapesti kormány jóakarattal néz az események elé.

Ujabb zavargások Németországban

Berlin, november 15. Scharlottenburgban tegnap este nagy tömeg verődött össze a városháza előtt. A rendőrség megállapította, hogy a nemzeti szocialisták és a fajvédő agitátorok elvegyültek a tömegben és a tüntetőket hamarosan szétkergették.

Befejeződött az Ulain-ügy kihallgatása

Budapest, november 15. Meszner ügyész ma kihallgatta Döhmert, aki általánosságban fenntartotta a rendőrségi vallomását. Bobula újból megtagadta a vallomást. Ma megkezdődik a tanúk kihallgatása. Az ügyészek ma az ügyről másfél óra jelentést tettek az igazságügyminiszternek.

Averescu és Argetoianu kibékültek

Bukarestből jelenti a Rador: A néppárt végrehajtóbizottsága tegnap este megtartotta ülését. Az ülésről az Indreptarea, a párt hivatalos organuma kommunikét ad le, amelyben közli, hogy az igazgatóválasztmány ülést tartott és elhatározta, hogy az Indreptarea igazgatósága mellé egy bizottságot neveznek ki. Ezután foglalkoztak Zita Davila lemondásának ügyével, valamint kimondották azt is, hogy eljárást indítanak azon négy párt-szervezet ellen, amely nem küldte el megbízottait a kisenevi kongresszusra. Ezután tárgyalás alá vették az Argetoianu érkezése alkalmával az északi pálvaudva-

ron rendezett tüntetés ügyét, valamint a vidéki pártszervezetek működéséről szóló jelentést.

Napirend előtt Averescu tábornok közölte, hogy úgy ő, mint Argetoianu tisztázottnak tekintik a közöttük felmerült nézeteltérést, amelyet Argetoianu lemondása provokált és ezzel az incidens ügye végleg el van intézve.

Meg van az ötszáz millió frankos kölcsön

Bukarestből jelenti a Rador: Az Adeverul jelentése szerint a párisi piacon felveendő 500 millió frankos kölcsön ügyét bukaresti hivatalos körök elintézettnak tekintik. A kölcsönt az állam négy százalékos kamatra és tíz évi amortizációra veszi fel. A törlesztés petróleumtermékekkel, benzinnel és motorolajjal fog történni. A rekompenciációs cikkek ára a szállítási pillanatában érvényes világpiaci ár lesz.

Amerikában lopják ki a pénzt a pénzeslevelekből

Bukarestből jelenti a Rador: A Via torul értesülése szerint a központi postán már régebben konstalták, hogy a New Yorkból és Montrealból érkező ajánlott levelek felbontás nyomait viselik. Ezért tegnap ezeket a leveleket az amerikai követség megbízottjának jelenlétében bontották fel és jegyzőkönyvileg konstalták, hogy a leveleket az amerikai postán bontották fel. A tényről a bukaresti amerikai követ sürgősen értesítette az amerikai posta vezetését, kérve a bűnös tisztviselők megbüntetését.

barátságos. Arnyalati javulás. A következő árfolyamok mellett jött létre üzlet: Magy H. 650—655, Földh. 310. Lészám. 105—110. Keresk. B. 1260—3280. Pesti H. zai 45. Borsod-Misk. 115—118. Viktória 385—390. Köszén 2650—2700. Salgó 575—590. Drasche 400—410. Fegyver 1550—1575. Ganz-Vill. 2300—2200. Ganz-Danub. 5650—5750. Lipták 36—37. Rima 102—106. Izzó 550—570. Mezöh. cukor 375—376. Telefon 170—173. Szalámi 35—36. Ofa 5.75. Viktória bútor 15. Nasici 2400. Zabolai 52. Szlavónia 820. Allamv. 380—385. Déli 103—105. M. F. T. R. 420—425. Atlantika 70—75. Nova 143. Tröszt 132.

KÖZGAZDASÁG

A kereskedelmi miniszter munkaprogramja

Bukarestből jelenti a Rador: A kereskedelmi és iparügyi miniszter a sajtó képviselői előtt kijelentette gazdaságpolitikai programját:

Első és legfontosabb feladatának a bányatörvény megalkotását tekinti, hogy megszűnjének azok a még külföldön is elterjedt hírek, mintha a kormány nem respektálna a régi vállalatok szerzett jogait. Ezenkívül az állami vállalatok komercializálásáról szóló törvényen is dolgozik, amit a csehszlovák minta alapján akar elkészíteni.

A miniszter kijelentette még, hogy a szabadkereskedelem hive, a bel- és kiviteli permissz-rendszert meg fogja szüntetni. Végül hangsúlyozza, hogy a jelenlegi kölcsöntárgyalások alkalmával az állam nem adja idegen tőke kezébe értékeit, csupán petróleummal fedezi a kölcsönöket. A kormány politikájának sarkalatos pontja az, hogy nem juttatja idegen tőke kezére az ország javait.

Megszűnik a bukaresti tőzsdén a magánforgalom. Bukarestből jelenti a Rador: A bukaresti tőzsdetanács elhatározta, hogy november 20-tól kezdve megszünteti a tőzsdei magánforgalmat és ezen időtől fogva csak a hivatalos tőzsdnapokon köthetők tőzsdei ügyletek.

Kormánytárgyalások a papirgyárakkal. Bukarestből jelenti a Rador: Constantinescu ipar- és kereskedelemügyi miniszter értekezletre hívta össze a papirgyárak képviselőit, hogy velük a papiripar lekiüzdését megtárgyalja.

MOZI

— Az Apolló-moziban ma, csütörtökön a „Montecarlói kalandor” második — befejező — rész kerül vetítésre. Az érdekes kalandorfilm főszerepeit Ellen Richter és Huszár Károly (Pufi) alakítja. Előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

— „Tüzek” Dorian Filmszínház. Ma, pénteken ismét egy hatalmas slágerfilm kerül színre a Dorian Filmszínházban. Egy párisi kokott történetét meséli el a „Tüzek” című legújabb Dorian-film, amely Hans Müller ismert színműve után készült. A 8 hosszú felvonásból álló, rendkívül érdekes darabot minden korok legnagyobb filmrendezője, Lubitsch Ernő rendezte filmre. A főszerepeket az utólrhetetlen Pola Negri, a kitűnő Alfréd Abel, Hermann Thimig és Jacob Tiedtke alakítják. A grandiozus film péntektől keddig látható a Dorian Filmszínházban. Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor. Rendes helyárak!

Tőzsdei jelentések

Zürich, november 35. Nyírás: Berlin tíz 0-150, New York 573, London 2483 fél, Páris 3110, Prága 1647, Budapest 0.0305, Milánó 2452 fél, Bukarest — Bécs 0.0080 egynegyed.

Bukarest, november 15. Zárlat: Devizák: Páris 1020, London 820, New York 188, Róma 821, Zürich 33, Bécs 28, Prága 543, Budapest 150, Berlin 1.

Valuták: font 800—810, frank 3080—1090, svájci 33 háromn.—34, Napoleon 720—750, leva 130—140, török 110—112, lira 810—830, dinár 220—230, dollár 190—193, osztrák 27—28, magyar 80—85, szokol 500—520.

Zürich, november 15. Zárlat: Berlin tíz 0-125, Amsterdam 214, New York 573, London 2483, Páris 3090, Milánó 2457 fél, Prága 1650, Bukarest 300, Belgrád 665, Varsó — Bécs 0.0080 egynegyed.

Budapest, november 15. A csütörtöki magánforgalom: A mai kasszanap miatt kevés kötés, mindazonáltal hangulat

Reichsdruckerei Leipzig

1923. november 16.

Dr. Földh. (Országos) 1

Lőszerszámvareik

elsőrendű kivitelben, minden alakban nikkeltől és réztől

METALLUM

Lloyd 1938

fémáruanyag, fém- és rézöntő

BRASSÓ-BRASOV Vasut-utca 37.

Veszünk ócskorozt és fémeket minden mennyiségben

A SZERENCSE

Írta: Zombory Jenő

49

— Nézze „kis bárónő“ mit kaptam, néhá büszkén. Igazán kedves figyelem volt Mórifalvytól, hogy kedvenc virággal lepelt meg. Ugye ön is úgy találja?

— Határozottan az, feleltem, de azért érztem, hogy a torkom összeszorul és a lélegzőm fojtogat. Szemeim minden valószínűség szerint megteltek könnyekkel, mert a hercegnő gunyosan mosolygott, míg eltemben a szomszédom, aki szintén jelen volt és látott engem, megilletődve szólt:

— Bárónő, — sugta nekem, — az Iszterért mi leli? Hát bántia önt, hogy virággal küldtem neki? Hiszen a bárónő tanácsolta.

— Oh, dehogy bánt, siettem a válaszára, de nem a legjobban érzem magam, a szívem is fáj.

Mórifalvy ezen az estén önmagát mulattatni kezdte. És minden kedves szavára és figyelme körülöttem összpontosult. Szégyellem a dolgot, hogy így elárultam magam. Igaz is. Ha tanácsoltam is, hogy küldjön virágot, azért nem kellett volna küldenie neki virágot.

— Doktor, szólt a hercegnő Mórifalvyhoz, de úgy hogy én is hallhassam. — Jön föl ma este hozzám egy csésze teára.

Mórifalvy reám emelte a szemét, én pedig lesütöttem szememet, sőt kerülni akartam a tekintetét és átszóltam az áteljárás szomszédomhoz, egy orosz herceghez, aki éppen valami fölött vitatkozott.

Na hát ez a hercegnő határozottan semtelen asszony, én pedig nagyon szégyenlősnek érztem magam.

El innen, gondoltam magamba és sírva mentünk el és amikor lefeküdtem, térsírtam könnyeimmel a párnámat. És a bárónő? Ott teázott a hercegnőnél. Jó volna meghalni!

A hercegnő ma szokatlanul csendes volt, csak a szemei voltak gyanúsán fátyolosak és nagyon bágyadtak látszott. Nem kedvesen köszönt, míg Mórifalvynek kezére nyújtotta a kezét, amit az hosszan megcsókolt. A hercegnő szerelmesen nézett a lovagomra és halkán mormogott valamit, ami erősen hasonlított az „én kedvesem“ kifejezéshez, de ezt inkább én gondolom, hogy így mondta, bár nem valószínű.

Valami történhetett közöttük, amit megmagyarázni nem tudok. Barátom viselkedéséből semmit se tudhattam meg. Ő most is olyan kedves és figyelmes volt velem szemben, mint mindig, sőt talán még kedvesebb volt. Valami van közöttük, azt érzem, az én szívem megsejti azt!

Igazán nem értem magam? Hát mi köztünk nekem ahhoz, hogy mi történt közöttük, hiszen az én lovagom most is inkább velem foglalkozik, mint a hercegnővel, ám azért nekem mégis valami nagyon fáj. Most már csak arra vagyok kíváncsi, hogy Mórifalvy is szereti-e a hercegnőt? Vagy egyáltalán kit szeret? Hogy nagyon érdeklődik irántam, azt tudom. Látom viselkedéséből, tetteiből, de hát akkor mi van közte és a hercegnő között? Igazán zamár vagyok! És mégis fáj valami, amit nem tudok nevén nevezni!

A fésülőnőm ma azzal az ujsággal állott elő, hogy azt beszélék, az az idegen fiatal ember az angol hercegnőnek a szeretője. A szállodai szobaleány látta, amint Mórifalvy az éjjel átment a hercegnő lakosztályába és csak késő hajnalban tért onnan vissza.

Egész nap rossz kedvű voltam és ha nem félttem volna, hogy Sperberg bárónak feltűnik, sirtam volna, de így is alig tudtam visszafojtani könnyeimet. Fejfájásra hivatkozva ki sem mozdultam egész nap a lakosztályból. Ebéd után „Ő“ jelentkezett, Mórifalvy. Hallotta, — ugye mond, — hogy nem érzem jól magam, si-

etett érdeklődni, hogy nincs talán valami komolyabb bajom. Én nem fogadtam őt, csak Sperberg bárónéval beszéltem.

(Folyt. köv.)

BOR

kicsinyben és nagyban állandóan kapható

JELINEK GÉZA szőlőtermelőné!
Str. Ploilor (Nyárfa-utca) 5 szám alatt

Nagyon szép brokát függöny

uri szobába vagy ebédlőbe
3 és fél méter draperiával
olcsón, sürgősen

eladó

Bwdol Reg. Ferdinand (Rákóczi-
ut) 30. szám jobbra Szász.

Gyapjuipar Rt. Str. Reg. Ferdinand 13

Engross: Fonal (Perzsa, Smyrna, Juniper). Kötött és szövött árak, gyapju szövetek.

Detail: Gyapjuszövet, selyem és gyapjuiricot, vászon és chiffon.

Telefon 16 63. 1644 Sürgőnycim: Fonal.

Szalonna és disznózsír

a legolcsóbban beszerezhető:

Aczél Sándor cégnél

Oradea-Mare — (Nagyvárad)

Iroda: Str. Francisk Deák 5. Telefon 922

PYRAM

CIPÓTI/ZTITÓ/ZER

Előnyös vétel folytán

egy híres gyűjteményt szereztem meg, melyből antik szakkönyvek, a legszebb márkás porcellánok, perzsa szőnyegek és régiségek le szállított árban kaphatók.

Sternberg I.

Piața Unirii (Szt. László-tér) 2. Telefon 13.45

Telefon 203.

Telefon 203.

Figyelem!

Karácsonyi vásárra magas áron megveszünk ajándéknak alkalmas tárgyakat: u. m.: ezüst, üveg, porcellán, fayence, stb. szervizeket, dísz tárgyakat, kézimunkákat, játékokat stb.

Levélbéli meghívásra vidékre is megyünk. Cím

„Ardeal“

Str. Ep. Ciorogariu (volt Uri-utca) No. 8.

Telefon 203.

Telefon 203.

KARÁCSONYI ZENE-ALBUMOK

MORAVETZ
RÓZSAVÖLGYI
BÁRD-NÁDOR

Kapható a

Hegedűs Hirlapiroda zenemű osztályában.

KEMÉNY TESTVÉREK

conservgyára

Salonta-Mare (Bihar)

**minden mennyiségű
vadat vesz**

a legmagasabb napi árban.

Nr. 609 — 1923. execuțional.

Publicație de licitație

Subsemnatul executor judiciar delegat, prin aceasta aduc la cunoștință publică, că în urma deciziei judecătorei de ocol-urbană-rurală din Oradea-Mare de sub Nr. 7435—923 efec-tuindu-se execuția de escontenare-asigurare în favorul urmeritorului Vodita Dumitru domiciliat în Oradea-Mare și reprezentat prin avocatul Dr Virgil Ciacian în sarcina urmeritului — din Oradea-Mare pentru suma de 50000 Lei capital și accesorii și ordonându-se prin decizia judecătorei de ocol urbană din Oradea-Mare sub Nr. 7435—923. licitația asupra auto și al-tor mișcătoare secestrate și estimate în valoare de 25000 Lei, se fixează termen de licitație pe ziua de 16 Novemb. 1923 în comuna Oradea-Mare, p. m. 8 ora, Str. Cerbilor No. 1—3. (Emilia-malom) când mișcătoarele secestrate se vor vinde pe lângă plățirea prețue-le de cumpărare în numerar și în caz de nece-sitate și sub prețul de estimare, și până la concurența creanței secestranților anteriori ori a suprasecestranților întrucât aceștia și-au căș-tigat asupra acestora drept de ipotecă.

Se provoacă toți aceia, cari și revendică escontenare din prețul de vânzare al lucruri-lor ce se vor licita, întrucât secestrarea în fa-vorul lor s'ar fi făcut anterior și aceasta nu s'ar inveda din procesul verbal de secestrare să nu iotrelase a-și prezenta anunțările în scris la subsemnatul delegat, până la începerea li-citației.

Termenul legal se va socoti din ziua ce urmează după afișare publicației la judecătore. Oradea-Mare, la 22 Október 1923.

Valentin Bakó
executor judiciar.

Értesítés. Értesítem a t. vevőközönséget, hogy üvegező és képkeretesési üzletemet a Calea Victoriei (v. Kolozvári)-utcáról az Alexandrii (v. Teleky-utca) 35 alá helyeztem át. Állandó nagy raktár külföldi képkeretlecekben és óvál keretekben — További szíves pártfogást kér

Blau Dezső
képkeretező. Villamos megálló.

